

مجله سیاست دفاعی

نشریه مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)

(شماره استاندارد بین‌المللی ۵۰۸۷-۱۰۲۵)

سال بیست و دوم، شماره ۴، پاییز ۱۳۹۳، شماره پیاپی ۸۸

نشانی: دانشگاه جامع امام حسین (ع) - مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی شماره تماس مستقیم: ۷۷۱۰۵۷۶۵ دورنگار: ۷۷۱۰۵۷۴۷	صاحب امتیاز: دانشگاه جامع امام حسین (ع)، مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی مدیر مسئول: علیرضا فرشچی سر دبیر: دکتر سید یحیی صفوی دبیر تحریریه و مدیر داخلی: ظهیر بیگ‌جانی حروف‌چینی و صفحه‌آرایی: محمد حسین سعادت ناظر چاپ: اندیشگاه علم و صنعت جهان معاصر لیتوگرافی، چاپ و صحافی: انتشارات شکیب قیمت: ۵۰,۰۰۰ ریال قیمت لوح فشرده: ۲۵,۰۰۰
نشانی پستی: تهران - صندوق پستی ۳۴۵۹-۱۶۷۶۵ مرکز فروش: تهران - بزرگراه شهید بابایی - بعد از پل لشکرک - دانشگاه جامع امام حسین (ع) ساختمان شهید بروجردی - طبقه دوم - مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی شماره تماس: ۷۷۱۰۵۷۴۱ - ۲	

درجه‌ی علمی مجله‌ی سیاست دفاعی، طبق نامه شماره ۳/۴۴۲۸۶ و مورخ ۱۳۹۱/۰۲/۳۰
کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور، به‌عنوان نشریه‌ی علمی - پژوهشی،
مورد تأیید قرار گرفته است.

هیأت تحریریه، مشاوران علمی و داوران مجله سیاست دفاعی

(به ترتیب حروف الفبا)

هیأت تحریریه

دکتر سیدیچی صفوی
(استاد جغرافیای سیاسی، دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
دکتر جهانگیر کرمی
(دانشیار روابط بین‌الملل، دانشگاه تهران)
دکتر منوچهر محمدی
(دانشیار مطالعات بین‌الملل، دانشگاه تهران)
دکتر سید باقر میرعباسی
(دانشیار حقوق، دانشگاه تهران)
دکتر سیدجلال دهقانی
(استاد روابط بین‌الملل، دانشگاه علامه طباطبائی)
دکتر حسین علایی
(دانشیار مدیریت، دانشگاه جامع امام حسین^(ع))

دکتر علی‌اکبر احمدیان
(استادیار مدیریت، دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
دکتر محمدحسین افشردی
(دانشیار جغرافیای سیاسی، دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
دکتر همایون الهی
(استاد علوم سیاسی، دانشگاه تهران)
دکتر حسین حسینی
(استادیار علوم سیاسی، دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
دکتر حسین دهقان
(استادیار مدیریت، دانشگاه مالک اشتر)
دکتر ابراهیم متقی
(استاد روابط بین‌الملل، دانشگاه تهران)
دکتر محمدابراهیم سنجقی
(دانشیار مدیریت استراتژیک، دانشگاه مالک اشتر)

هیأت داوران

علیرضا فرشچی
(رئیس مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی)
دکتر اصغر قانطان
(استادیار تاریخ، دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
غلامرضا محرابی
(عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
سیدحسین محمدی‌نجم
(پژوهشگر دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
دکتر قدیر نظامی
(استادیار دانشگاه عالی دفاع ملی)

دکتر حسین اردستانی
(استادیار علوم سیاسی، دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
دکتر سیدعلی حسینی‌تاش
(استادیار دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
دکتر محسن رضایی
(استادیار اقتصاد، دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
اکبر رمضان‌زاده
(رئیس پژوهشکده عالی جنگ)
دکتر الله‌مراد سیف
(استادیار اقتصاد، دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
دکتر حسین ظریف‌منش
(فرمانده دانشگاه جامع امام حسین^(ع))

مشاوران علمی

محمدحسین قنبری‌چهرمی
(عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
احمد محمدزاده
(مشاور مرکز راهبردی سپاه)
مهدی نطاق‌پور
(عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین^(ع))

دکتر هادی مراد پیری
(عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
سیدکمال‌الدین محمد رفیعی
(پژوهشگر دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
دکتر محمدعلی سبجانی
(عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین^(ع))
احمد غلامپور
(عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین^(ع))

شرایط تدوین و ارسال مقاله‌های علمی - پژوهشی برای چاپ در مجله سیاست دفاعی

پژوهشگران گرامی لطفاً هنگام ارسال مقالات به نکات زیر توجه فرمایید:

الف) ملاحظات کلی

- ۱- مقالات فقط مربوط به حوزه‌های دفاعی، امنیت ملی و امنیت بین‌المللی و در سطوح راهبردی و عملیاتی باشند.
- ۲- مقاله باید تحقیقی و حاصل کار پژوهشی نویسنده یا نویسندگان باشد. مقالات مروری از نویسندگان صاحب‌نظر و حائز اثرات و مقالات پژوهشی در زمینه مورد بحث، به شرطی پذیرفته می‌شود که منابع معتبر و متناهی، مستند تحقیق قرار گرفته باشد.
- ۳- مقاله‌های ارسالی نباید قبلاً یا همزمان برای چاپ یا ارائه به نشریات دیگر و یا همایش‌ها ارسال شده باشد.
- ۴- نام نویسنده یا نویسندگان همراه با رتبه علمی، محل اشتغال و نشانی کامل و تلفن تماس همراه مقاله باشد.
- ۵- نشانی کامل نویسنده عهده‌دار مکاتبات: شامل نشانی پستی، شماره تلفن، شماره دورنگار و نشانی پیام‌نگار (E-Mail) به فارسی و انگلیسی.
- ۷- چنانچه مخارج مالی تحقیق یا تهیه مقاله توسط مؤسسه‌ای تأمین شده باشد باید نام مؤسسه در صفحه اول درج شود.

ب) ساختار و شکل ارائه مقاله

- ۱- رعایت ساختار پیشنهادی الزامی است: عنوان، چکیده (حداکثر ۸ سطر)، کلید واژه (حداکثر ۵ واژه)، مقدمه (دربگیرنده بیان مسئله و ضرورت، سؤال یا فرضیه و روش تحقیق)، چارچوب نظری (تحلیلی)، داده‌ها و مباحث تفصیلی تحقیق، نتیجه‌گیری، چکیده انگلیسی (حداکثر ۲۵۰ کلمه)، کلید واژه انگلیسی (حداکثر ۵ کلمه)، فهرست منابع (منابع لزوماً باید در متن مقاله استفاده شده باشد).
- ۲- تیترهای اول، دوم و سوم به ترتیب با فونت‌های B Zar Bold ۱۱، ۱۰، ۹ مشخص شده باشد.
- ۳- متن مقاله حداکثر در ۲۵ صفحه با نرم‌افزار Word 2003 به بالا و قلم B Lotus و فونت ۱۲ و متن انگلیسی با Calibri 10 آماده و ارسال گردد.
- ۴- مقاله باید سلیس و روان و بدون هیچ‌گونه غلط‌های املائی نگارش یابد و از آوردن اصطلاحات خارجی که معادل دقیق و ابلاغ شده فارسی دارد، خودداری گردد. معادل خارجی اسامی و اصطلاحات خارجی در پانویس به صورت اتوماتیک آورده شود و در هر صفحه به طور مستقل شماره‌گذاری گردد.
- ۵- نمودارها، جداول و اشکال با یکی از نرم‌افزارهای Office به زبان فارسی و در اندازه‌های ۸x۱۲ یا ۱۶x۱۲ طراحی شود و اختصارات آنها در پانویس توضیح داده شود. نمودارها، جداول و اشکال باید دارای شماره‌های متوالی باشند و بدون نیاز به مراجعه به توضیحات متن گویا باشند.
- ۶- تیتر عناوین و نوع قلم مربوط مطابق جدول شماره ۱ که در انتهای این راهنما خواهد آمد، می‌باشد.

ج) روش ارجاع به منابع

۱- در متن

- ۱-۱- مأخذ در متن مقاله داخل کمان به صورت (نام‌خانوادگی، سال انتشار: شماره صفحه)؛ مانند (متقی‌زاده، ۱۳۸۱: ۲۵)؛ (Smith, 1990: 23)

۲-۱ - اشاره به منابع دارای چند نویسنده به صورت (نویسنده و همکاران، سال انتشار، شماره صفحه) مانند (متقی زاده و همکاران، ۱۳۸۹: ۱۸)؛ (Smith, etal, 2004: 8)

۳-۱ - اشاره به آدرس‌های اینترنتی به صورت (نام‌خانوادگی نویسنده / نام مرجع تدوین کننده، سال)
 ۴-۱ - در تمامی منابع اگر نویسنده دارای دو یا چند منبع در یک سال باشد، پس از ذکر سال لازم است فصل یا ماه نشر اثر آورده شود، مانند (احمدی، پاییز ۱۳۸۸) و (احمدی، بهار ۱۳۸۸)؛ (Digman, Apr 1999) و (Digman, Jan 1999)

۲ - در پایان مقاله

فهرست منابع در پایان مقاله به ترتیب حروف الفبا به صورت زیر آورده شود:

- ۱-۲ - کتاب تألیفی: نام‌خانوادگی، نام (سال انتشار)، عنوان کتاب، محل نشر، نام ناشر.
 ۲-۲ - کتاب ترجمه‌ای: نام‌خانوادگی، نام (سال انتشار)، عنوان کتاب، نام مترجم، محل نشر، نام ناشر.
 ۳-۲ - مقاله: نام‌خانوادگی، نام، «عنوان مقاله»، نام مجله، دوره، شماره، شماره صفحات (ابتدا و انتهای مقاله)، سال نشر.
 ۴-۲ - آدرس اینترنتی: نام‌خانوادگی، نام و نویسنده و نویسندگان / مرجع تدوین کننده، عنوان مطلب، آدرس صفحه اینترنتی، تاریخ بارگذاری، تاریخ مشاهده.

د) تذکرات

- ۱ - آرا و دیدگاه‌های ارائه شده در مقالات الزاماً بیانگر نظر و دیدگاه مجله نیست.
 ۲ - مسئولیت ناشی از صحت علمی یا دیدگاه‌ها و ارجاعات مندرج در مقاله به عهده نویسنده یا نویسندگان است.
 ۳ - مجله حق رد یا قبول و نیز ویراستاری مقالات را برای خود محفوظ می‌دارد و از بازگرداندن مقالات رد شده معذور است.
 ۴ - دریافت مقاله از سوی مجله الزاماً به معنای پذیرش قطعی آن برای چاپ نیست.

جدول شماره ۱

نوع قلم	عنوان	نوع قلم	عنوان
B Lotus 10 Italic	متن چکیده و کلیدواژگان	B Zar 11 Bold	عنوان مقاله با تیتراژ ۱
B Lotus 9	متن پانویس فارسی	B Zar 10 Bold	عنوان چکیده، کلید واژگان، مقدمه و ... نتیجه‌گیری (تیتراژ ۲)
Calibri 8	متن پانویس انگلیسی مانند:	B Zar 9 Bold	عناوین فرعی زیرمجموعه‌ی تیتراژ ۲ با تیتراژ ۳
B Lotus 12	متن مقاله	B Lotus 11 Bold	عناوین فرعی زیرمجموعه تیتراژ ۳ با تیتراژ ۴
B Lotus 10	ارجاعات منابع داخل متن به فارسی مانند: (متقی زاده، ۱۳۸۱: ۲۵)	B Lotus 10 Bold	تیتراژ جدول‌ها، نمودارها و عکس‌ها (تیتراژ جدول‌ها و نمودارها باید بالای آن‌ها و تیتراژ شکل‌ها پایین آن‌ها و در وسط ذکر شود).
Calibri 9	ارجاعات منابع داخل متن به انگلیسی مانند: (Smith, 1990: 23)		

کلیه حقوق برای مرکز مطالعات دفاعی و امنیت ملی دانشگاه امام حسین (ع) محفوظ است.

نقل مطالب مجله با ذکر مأخذ آزاد است.

فهرست مطالب

مجله‌ی سیاست دفاعی، سال بیست و دوم، شماره‌ی ۸۸، پاییز ۱۳۹۳

صفحه

عنوان

مقاله‌ها

- روابط کشورهای عرب منطقه‌ی خلیج فارس و ایران از منظر منطقه‌گرایی ۹
/ حسین هرسیج
/ حوا ابراهیمی پور
/ سید مرتضی نوعی باغبان
- تغییر رویکرد امنیت ملی جمهوری اسلامی در دهه‌ی دوم انقلاب ۳۹
/ حسین اردستانی
- بررسی و تبیین راهبرد «تهدید در مقابل تهدید» در سیاست دفاعی جمهوری اسلامی ایران ۶۳
/ فتح الله کلاتری
/ اصغر افتخاری
- نقش نهاد مرجعیت و روحانیت شیعه در برابر تهدیدات سخت و نرم دشمنان از صوفیه تا انقلاب مشروطه ۹۱
/ محمدحسین رجیبی دوانی
- ماهیت دولت و امنیت ملی در عراق ۱۱۵
/ قدرت الله احمدیان
/ طهمورث غلامی
- نظام بین‌المللی در حال گذار و روابط دوجانبه‌ی آمریکا و چین (۲۰۱۰-۱۹۹۱) ۱۵۳
/ فریبرز ارغوانی پیرسلامی
/ مرتضی اسمعیلی
- تحلیل پوشش‌های امنیتی شورای همکاری خلیج فارس ۱۸۵
/ حامد افراسیاب پور
- ### چکیده انگلیسی
- / سید سعادت حسینی

سخن سردییر

نظام بین الملل موجود، روز به روز در حال کمرنگ تر شدن است. لیبرالیسم دیگر جذابیت و هیجان سال‌های پس از فروپاشی نظام دو قطبی را ندارد. پایان تاریخ تحقق نیافته است. سکولاریسم و ارزشهای لیبرال دموکراسی از سوی نخبگان و افکار عمومی جهان با چالش کم‌سابقه‌ای مواجه شده‌اند. پروژه‌ی غربی جهانی‌سازی در قالب مفاهیمی مانند سیاست، فرهنگ و اقتصاد بدون مرز، در مقابل جنبش‌هایی همچون بیداری اسلامی، معنویت‌گرایی، استکبار ستیزی و نظام بین الملل عادلانه قرار گرفته است. دوره گذار و پیچ تاریخی حساسی در پیش است که بسیاری از علائم آن در حوادث سال‌های اخیر پیداست؛ حوادث و تحولاتی که به فرموده مقام معظم رهبری نویدبخش استقرار یک هندسه جدید جهانی است.

اکنون که بیش از دو دهه پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، تردیدی نیست که آمریکا بخش زیادی از حوزه‌ی نفوذ نظامی، سیاسی و اقتصادی خود را از دست داده است و تلاش برای بازیابی جایگاه قبلی خود چند دهه به طول خواهد انجامید. جمهوری خلق چین نیز دست‌کم تا آینده‌ای میان مدت، به یک ابرقدرت در همه حوزه‌های نفوذ تبدیل نخواهد شد. رهبران جمهوری خلق چین، همانند رهبران روسیه، این درس را از جنگ سرد گرفته‌اند: یک حکومت صرفاً باروتی، یعنی حکومتی با قدرت نظامی زیاد اما قابلیت اقتصادی و سیاسی کم، قدرتی پوشالی است که در هر حرکت، خطری برای موجودیت خود ایجاد می‌کند.

در حال حاضر، قدرت جهانی فراگیر از عرصه بین‌الملل رخت بر بسته و آنچه باقی مانده، صورتک ابرقدرت‌هایی است که صحنه را ترک کرده‌اند. ما وارد یک دوره فترت و گذار شده‌ایم: دوره‌ای که مفهوم قدرت و بازیگران آن دچار دگرگونی شده‌اند. به فرمایش مقام معظم رهبری:

«امروز هیچ کس نمیتواند منکر شود که جهان در حال عبور و گذار به سمت یک مرحله‌ی تازه است؛ این را دارید مشاهده میکنید. وضعیتی که امروز در دنیا هست، وضعیت تحول است. اوضاع جهان در حال تبدیل به یک شکل جدید و هندسه‌ی جدید است.»

بدین ترتیب، دورنمای هندسه جدید جهان، سراسر فرصت‌ها و چالش‌های آمیخته به پیچیدگی و پویایی روزافزون و کم‌سابقه‌ای است که بشدت بر محیط امنیت داخلی و خارجی ج.ا.ا. تاثیرگذار است. شناخت دقیق اضلاع و ابعاد این هندسه به عنوان پیش شرط تامین امنیت و اقتدار کشور در افق آینده منطقه و جهان، از اولویتهای نشریه سیاست دفاعی قرار گرفته است.

از آنجایی نقطه آغاز شکل‌گیری این هندسه با پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی رقم خورده است، استفاده از ظرفیت گفتمان انقلاب اسلامی در جهت بخشیدن به هندسه جدید جهانی مزیت اصلی ج.ا.ا. محسوب می‌شود. در این راستا، مقام معظم رهبری ارایه الگوی جمهوری اسلامی به عنوان یک نظام یکپارچه‌ی سیاسی، اقتصادی، نظامی و فرهنگی که ضمن ارایه راهکارهای عملی برای اداره جامعه‌ای با کرامت انسانی، مشروعیت قدرت را در الهی بودن آن می‌داند را بارها مورد تاکید قرار داده‌اند. ارایه این الگو در مختصات هندسه جدید جهانی موضوع مهمی است که باید همه منابع فکری کشور برای تبیین آن بسیج شوند. نشریه سیاست دفاعی می‌کوشد تا سهم خود را در این مهم ایفا کند.

دکتر سیدیحیی صفوی

پاییز ۱۳۹۳

دانشگاه جامع امام حسین^(ع)